

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативного-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА 16

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Ківалов Сергій Васильович

СПОРИ У СФЕРІ МЕДІА ТА ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ 18

Тодоцак Олег Володимирович

ЗМІНА ВИДУ ТА РОЗМІРУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ СУДОМ: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ВТРУЧАННЯ 21

Біла-Тіунова Любов Романівна

КАР'ЄРА ЯК БАГАТОВИМІРНЕ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ 25

Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна

ПРАВOPУШЕННЯ В СФЕРІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ 29

Голоядова Тетяна Олексіївна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ОПТИМАЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ 32

Даниленко-Негара Юлія Сергіївна

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОБІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ 34

Закаленко Олена Василівна, Осадчий Анатолій Юрійович

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ В ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ 38

Козачук Діана Анатоліївна

САМОКОРЕКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТА: ПРАВОВІ ФОРМИ ТА ОБМЕЖЕННЯ 40

Негара Родіон Віталійович

АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ КІЛЬКОСТІ ОСІБ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ 44

Назарчук Анастасія Валеріївна

ЩОДО ПІДХОДІВ ДО ГРАДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИХ АКТИВ 47

Панфілов Олег Євгенович

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ 49

Сідор Михайло Іванович

ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ 53

Стрельников Андрій Вікторович

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ» ТА «АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ» 57

Фролова Євгенія Ігорівна

ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ 60

Глиняний Іван Володимирович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ 63

<i>Бевзюк Ангеліна Костянтинівна</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.	66
<i>Піть Ігор Юрійович</i> ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА СКОЄННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	68
<i>Данілов Олександр Дмитрович</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА АПАРАТУ СУДУ ЯК СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.	72
<i>Зільберт Валентина Сергіївна</i> МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ	75
<i>Костюк Михайло Анатолійович</i> ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄГУ ТА ЗМІСТУ ГАРАНТІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ.	77
<i>Малюта Владислав Васильович</i> ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ПРОЦЕДУРУ» ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН» ПРИ РОЗГЛЯДІ СКАРГ	80
<i>Негара Олена Віталіївна</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ НАДАВАЧІВ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ	82

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНА ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

<i>Завальнюк Володимир Васильович</i> НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ПРАВОВІ ВИКЛИКИ	86
<i>Мельничук Ольга Степанівна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ДОКТРИН У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ACQUIS EC	89
<i>Кравченко Сергій Петрович</i> ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ПРАВА	93
<i>Чувакова Ганна Михайлівна</i> АНОМАЛІЇ ГАЛУЗЕВОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	96
<i>Рязанов Михайло Юрійович</i> НОРМАТИВНИЙ ФАКТ ЯК ФОРМА АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ.	98
<i>Антошина Ірина Володимирівна</i> ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ПРАВА У ЦИФРОВУ ЕРУ	102
<i>Ковбасюк Степан Валерійович</i> ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ ІєРАРХІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ.	105
<i>Іванчук Віра Євстафіївна</i> ЗАВДАННЯ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВА.	107
<i>Грунь Олександр В'ячеславович</i> ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВПЛИВУ ІКТ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	110
<i>Лисак Станіслав-Юрій Юрійович</i> РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	113

СЕКЦІЯ 3. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

<i>Аніщук Ніна Володимирівна</i> ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРИ ЄФИМЕНКО У РОЗВИТОК ЖІНОЧОГО РУХУ НА ПОЧАТКУ XX СТ.	116
--	-----

Горяга Оксана Вікторівна КНЯГИНЯ ОЛЬГА – ВИДАТНА ЖІНКА ТА ДЕРЖАВНА ДІЯЧКА	118
Єфремова Наталя Володимирівна ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ ЖИТЕЛІВ-ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ В СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	121
Корнієнко Ірина Валеріївна ОСВІТА ТА КНИГОДРУКУВАННЯ У ДОБУ ГЕТЬМАНЩИНИ.	124
Завальнюк Ірина Володимирівна ПРАВОВА ЕТНОЛОГІЯ ЯК НАПРЯМ СУЧАСНОГО ПРАВОВИЗНАВСТВА: ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР ПРАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	128
Артур Ліс LEX SALICA ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПИ: МІЖ ЗВИЧАЄМ ТА ПИСАНИМИ НОРМАМИ	131
Любічанківський Ольгерд-Ілля Ілліч ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГЕНДЕРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ: ВІД ПОСТУПОВОГО ВИЗНАННЯ ДО СУЧАСНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ (1970-ТІ – 2025)	134
Саранчук Олександра Валеріївна СОВІСНІ СУДИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ЯК ФОРМА НАРОДНОГО СУДОЧИНСТВА (ОСТАННЯ ЧВЕРТЬ ХVІІІ – ПЕРША ПОЛОВИНА ХІХ СТ.)	137
Еміль Сальчинський ЦЕРЕКВІЦЬКИЙ ТА НЕШАВСЬКИЙ ПРИВІЛЕЇ 1454 РОКУ: ПРИЧИНИ ЇХ ПРИЙНЯТТЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА І ЗНАЧЕННЯ	142
СЕКЦІЯ 4. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	
Львова Єлизавета Олегівна НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ.	146
Афанасьєва Мар'яна Володимирівна МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ПРИНЦИП ЗАБОРОНИ ПРИМУСОВОЇ АСИМІЛЯЦІЇ	150
Mishyna Natalia LA LIBERTÉ COGNITIVE FACE AUX NEUROTECHNOLOGIES: ENJEUX JURIDIQUES À L'ÈRE DE L'INTELLIGENCE ARTIFICIELLE	153
Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ШЛЯХОМ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ ЯК ГАРАНТІЯ СТАБІЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ В УКРАЇНІ	155
Батан Юрій Дмитрович КОЛЕКТИВНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ	158
Волкова Дарія Євгенівна СВОБОДА АСОЦІАЦІЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ ТА СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ.	162
Животовська Ірина Юріївна ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ СВІТСЬКОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНО-РЕЛІГІЙНИХ ВІДНОСИН	165
Іванцова Зоя Анатоліївна КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО ВПЛИВУ	169
Панасюк Віта Миколаївна ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	171

<i>Ігнатова Анастасія Сергіївна</i> МОВНІ ПРАВА У СУДОЧИНСТВІ: РОЛЬ РЕЄСТРУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.	173
<i>Козирь Дмитро Валерійович</i> ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ?	177
<i>Бугаєнко Каріна Вікторівна</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ ..	181
<i>Матковський Микита Сергійович</i> ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ ВИКЛИКИ	183
<i>Ваньчак Марта Володимирівна</i> «ГАЛЮЦИНАЦІЇ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРИНЦИПАМ СУДОЧИНСТВА	185
<i>Шлентов Юрій Сергійович</i> ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ	188

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ

<i>Бехруз Хаширатулла</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ	191
<i>Аракелян Мінас Рамзесович</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ.	193
<i>Белогубова Оксана Олександрівна</i> ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР.	196
<i>Грушко Мальвіна Валеріївна</i> ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБМЕЖЕННЯ.	198
<i>Vladyslav Dronov</i> MEDIA AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS.	201
<i>Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН	205
<i>Мануйлова Катерина Вікторівна</i> ПРАВА ЛЮДИНИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.	207
<i>Форманюк Вікторія Василівна</i> МЕРЕЖА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ КООРДИНАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ АГЕНТСТВ ЄС.	210
<i>Цибульська Ольга Юріївна</i> ПРОЦЕДУРА «EXEQUATUR» В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ПРИВАТНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	213
<i>Ярмакі Володимир Христофорович</i> БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРИВАТНІСТЮ: ЦИФРОВИЙ КОНТРОЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ	216
<i>Бірюков Руслан Миколайович</i> БОРОТЬБА З КІБЕРЗАГРОЗАМИ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОЛЩЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	219
<i>Войтович Павло Петрович</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ПІД ЗАГРОЗОЮ?	222

Hrebenuk Dmytro BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS	225
Бугаєць Альона Сергіївна ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА	228
Бондарюк Ольга Олегівна ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ	230
Галат Владислав Ігорович ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ	234
Жакун Маргарита Юріївна ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	237
Івахненко Єлизавета Олександрівна СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У ХІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ	241
Ковальчук Андрій Трохимович МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ	245
Омельченко Іван Ігорович СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ	248
Острроверхий Олександр Олександрович ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У ХХІ СТОЛІТТІ	251
Раздорожний Герман Юрійович УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ	253
Редченко Ярослав Олександрович МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	255
Ругало Богдан Андрійович ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	259
Самойлюк Дмитро Геннадійович ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	262
Taylor Alla Valeriivna UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES	265
Фасій Анастасія Володимирівна ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я	268
Чернявський Марк Віталійович ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ	272
Ciornii Inesa ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION	274

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

<i>Кормич Борис Анатолійович</i> ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ПОРТІВ УКРАЇНИ	279
<i>Аверочкіна Тетяна Володимирівна</i> РИЗИКИ ДЛЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УРАЗЛИВИХ ЕКОНОМІК: ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ	282
<i>Федотов Олексій Павлович</i> ДОПЕРЕВІРОЧНИЙ АНАЛІЗ МИТНИХ ДЕКЛАРАЦІЙ, МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЯКИХ ЗАВЕРШЕНО	285
<i>Коваль Наталія Олексіївна</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДОСТУПУ ЖІНОК ДО МОРСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.	289
<i>Малєєва Ганна Леонідівна</i> СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ У СФЕРІ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ МОРСЬКИХ КАТАСТРОФ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР.	292
<i>Сергєєв Юрій Володимирович</i> ВПЛИВ РОСІЙСЬКОГО ЗБРОЙНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ НА МІЖНАРОДНЕ СУДНОПЛАВСТВО	296
<i>Гайдаржи Роман Андрійович</i> ПІДСУМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ «АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР» В УКРАЇНІ	299
<i>Кузнецов Сергій Сергійович</i> ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ У МОРСЬКІЙ ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ: НАПРЯМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.	304
<i>Насарая Артем Валерійович</i> МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ БАЗИС ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОРТОВОЇ ГАЛУЗІ.	307

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

<i>Бакаянова Нана Мезенівна</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА АДВОКАТІВ НА УЧАСТЬ В РЕФОРМІ АДВОКАТУРИ	311
<i>Косюта Михайло Васильович</i> ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ТА УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ	316
<i>Костенко Сергій Костянтинівич</i> ПРОБЛЕМА НОРМАТИВНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЗАСАД СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ	322
<i>Свида Олексій Георгійович</i> ОБРАННЯ СУДДІВ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ.	326
<i>Кісліцина Ірина Олександрівна</i> ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В ДЕЯКИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ.	328
<i>Кравченко Марина Олександрівна</i> ЩОДО ЗНАЧЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.	333
<i>Храпенко Олена Олегівна</i> ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ АДВОКАТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ.	336
<i>Синицин Павло Миколайович</i> БРОНЮВАННЯ АДВОКАТІВ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	339

Щербатий Роман Романович	
ПОНЯТТЯ «КОНКУРСНІ ПРОЦЕДУРИ» У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ В УКРАЇНІ.	340
Нестерчук Лілія Петрівна	
«AMICUS CURIAE» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ.	343
Курганський Олександр Валерійович	
ОКРЕМІ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПРИЗНАЧЕННЯ СУДДІВ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ В МІСЦЕВИХ СУДАХ.	347
Тригоренко Юрій Сергійович	
СПОСОБИ, ПРИЙОМИ ТА ЗАСОБИ ЗАХИСТУ АДВОКАТОМ ПРАВ КЛІЄНТА В ЦИФРОВОМУ ВИМІРІ.	351
Зубрицький Олександр Олександрович	
СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.	355
Мозгальов Віктор Юрійович	
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ТОРГІВЛІ ГЛАДКОСТВОЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ НЕВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.	358
Осадчук Ілля Олегович	
ЗАХИСТ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ДОСЛІДЖЕННЯ.	361
Чорний Максим Михайлович	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРОКУРОРА ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ОРГАНАМИ ДБР.	363
СЕКЦІЯ 8. ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ	
Чанишева Галія Інсафівна	
ДИРЕКТИВА ЄС ПРО ПЛАТФОРМНУ ЗАЙНЯТИСТЬ: ЗМІСТ І ЗНАЧЕННЯ.	367
Бориченко Катерина Валеріївна	
ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ У ВИДІ ПЕНСІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.	371
Панченко Анна Олександрівна	
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НАДАННЯ НЕДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАПОЗИЧЕННЯ В НАЦІОНАЛЬНУ ПРАКТИКУ.	375
Lagutina Iryna Victorivna	
THE ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF FLEXIBLE FORMS OF EMPLOYMENT.	379
Pozharova Oksana	
INTERNATIONAL OCCUPATIONAL SAFETY STANDARDS.	382
Наньєва Марія Іванівна	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	385
Кіліміченко Анна Олегівна	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.	389
Горбаченко Ерік Сергійович	
ПРАВОВИЙ СТАТУС РОБОТОДАВЦЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ.	392

<i>Карпенко Олександр Олександрович</i> СТОРОНИ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ОКРЕМИХ КРАЇН ЄС	395
<i>Мензатул Дмитро Володимирович</i> СПРАВЕДЛИВІ УМОВИ ПРАЦІ ЗА АКТАМИ ЄС ТА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	398
<i>Стітніков Микита Романович</i> ЮРИДИЧНІ ОЗНАКИ ПРАВА НА ВЕДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ З УКЛАДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ УГОД І ДОГОВОРІВ.	402
<i>Соколов Дмитро Сергійович</i> ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ, ЗВІЛЬНЕНИХ ІЗ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ	405

СЕКЦІЯ 9. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

<i>Степаненко Оксана Василівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМАТИЧНОСТІ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ПРИ НАЯВНОСТІ КІЛЬКОХ ПОТЕРПІЛИХ	409
<i>Стрельцов Євген Львович</i> ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ ПРАВА	412
<i>Туляков Вячеслав Олексійович</i> DESISTANCE, СТИГМАТИЗАЦІЯ ТА ПРОФАЙЛІНГ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР ...	414
<i>Колодін Денис Олексійович</i> КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ ТА ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ.	418
<i>Полянський Євген Юрійович</i> ПРО ПРАВО ЛЮДИНИ НА СМЕРТЬ ТА ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕВТАНАЗИЇ	421
<i>Мирошніченко Наталія Анатоліївна</i> ДЕЯКІ РОЗДУМИ ЩОДО ПРОЕКТУ КК УКРАЇНИ	424
<i>Абакіна-Пілявська Людмила Миколаївна</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС БІОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ.	427
<i>Бубен Каріна Вікторівна</i> ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧАСНИКІВ МОЛОДІЖНИХ УГРУПОВАНЬ	429
<i>Берш Анастасія Яковлівна</i> КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ	431
<i>Бойченко Віталій Петрович</i> МЕЖІ ДОПУСТИМОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ: ПРОБЛЕМА ПРОВОКАЦІЇ ПІДКУПУ	434
<i>Горбачова Ірина Михайлівна</i> НЕЗАКОННЕ ЗБАГАЧЕННЯ ТА ЦИВІЛЬНА ПРОЦЕДУРА ВИЗНАННЯ НЕОБГРУНТОВАНИМИ АКТИВІВ: ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕХАНІЗМІВ	437
<i>Іванова Вероніка Петрівна</i> КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.	440
<i>Козаченко Олександр Васильович</i> ДО ПИТАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СТАНДАРТАМ: В ПРОДОВЖЕННЯ ДИСКУСІЇ	443
<i>Kuzmin Eduard Eduardovych</i> THE «WHAT QUESTION» IN INTERNATIONAL PUNISHMENT: SHAPING THE CONTOURS OF ASKING WITHIN THE DISCOURSE OF SENTENCING PRACTICE AT THE ICTY	446

Мусиченко Ольга Михайлівна ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА САМОВІЛЬНЕ ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ ТА ДЕЗЕРТИРСТВО	448
Павлова Олександра Сергіївна СПІВВІДНОШЕННЯ ПОКАРАННЯ ТА ІНШИХ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗМЕЖУВАННЯ	452
Тавлуй Олена Вікторівна ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ У РАЗІ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: СУДОВА ПРАКТИКА	454
Тимофеева Лілія Юріївна ПРОПОРЦІЙНІСТЬ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ	456
Хильченко Анастасія Сергіївна ПРИНЦИПИ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНИХ ЗАСАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	460
Хімченко Світлана Анатоліївна ДОЦІЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ НЕНАДАННЯ ДОПОМОГИ ОСОБИ, ЯКА ПЕРЕБУВАЄ В НЕБЕЗПЕЧНОМУ ДЛЯ ЖИТТЯ СТАНІ	462
Чугуніков Ігор Іванович КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА НЕНАРОДЖЕНОГО ЖИТТЯ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ	465
Забавський Дмитро Олександрович КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОНТРАБАНДУ: НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	469
Ігнатів Євген Євгенович УХИЛЕННЯ ВІД ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА КОНТРАКТОМ	472
Калитаєв Володимир Володимирович ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ФОРМИ КАРАЛЬНОГО ТА НЕКАРАЛЬНОГО КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВОГО ВПЛИВУ	475
Коновальчук Сергій Сергійович КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ У ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЮ ПОВНОВАЖЕННЯМИ ОСОБАМИ, ЯКІ НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ	478
Мусиченко Віталій Олександрович КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ПРИТОНОУТРИМАННЮ: ДО ОБґРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ	481
Перстинчик Дмитро Олегович КОНТРАБАНДА ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ: ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	484
Продун Олена Сергіївна ПЕРСПЕКТИВИ ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ	486
Рутковська Анастасія Русланівна КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОЦІНКА ПОНЯТТЯ «ТРОФЕЙНОЇ ЗБРОЇ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	489
Фартух Олександр Олександрович СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В СФЕРІ ВОЄННИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	493
Целіх Павло Володимирович МЕТА ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ ІНТЕРЕСАМ ДЕРЖАВИ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 332-2 КК УКРАЇНИ ..	495

СЕКЦІЯ 10. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Аленін Юрій Павлович, Торбас Олександр Олександрович

ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ ПОСАДОВОЮ ОСОБОЮ ВІДПОВІДНО ДО СТ. 208 КПК УКРАЇНИ 499

Дрьомін Віктор Миколайович

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС КРІЗЬ ПРИЗМУ КРИМІНОЛОГІЇ 502

Ракіпова Інна Василівна

ЩОДО ІНСТИТУТУ ПСИХОСОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ В УКРАЇНІ (КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ) 505

Волошина Владлена Костянтинівна

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ. 508

Гуртієва Людмила Миколаївна

ВИДИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ СЛІДЧОГО ЗА ФОРМОЮ ЇХ ПРИЙНЯТТЯ. 511

Завтур Віктор Андрійович

ЗМІНА ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ З ПІДСТАВИ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ Ч.6 СТ. 616 КПК УКРАЇНИ: НОРМОТВОРЧІ ТА ПРАВАЗАСТОСОВНІ АСПЕКТИ. 514

Лукашук Каріна Русланівна

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ 517

Мурзановська Аліна Владиславівна

ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ЩОДО АДВОКАТА: ПИТАННЯ ЗАКОННОСТІ 519

Melnuchuk Tetiana

RULE OF LAW OR RULE OF SECURITY: RETHINKING LEGAL RESPONSES TO ORGANISED CRIME AMID HYBRID THREATS. 523

Підгородинська Анастасія Вікторівна

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ТРЕТІХ ОСІБ, ЩОДО МАЙНА ЯКИХ ВИРІШУЄТЬСЯ ПИТАННЯ ПРО АРЕШТ 527

Пожар Вадим Георгійович

ЩОДО ДИСКРЕЦІЇ ПРОКУРОРА ПРИ ВИРІШЕННІ ПИТАННЯ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ОСОБИ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 532

Степаненко Андрій Сергійович

ВИКОРИСТАННЯ ВЕЛИКИХ МОВНИХ МОДЕЛЕЙ (LLM) У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: РИЗИКИ «ГАЛЮЦИНАЦІЙ» ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕАГУВАННЯ 535

Сидорчук Владислав Васильович

Сидорчук Інна Сергіївна
ОКРЕМІ ФАКТИЧНІ ОБСТАВИНИ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАХИСНИКА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЇ. 538

Стародубов Сергій Вікторович

ОЦІНКА КАТЕГОРІЇ «СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС» У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРИ ЗАТВЕРДЖЕННІ УГОД 541

Федчун Наталія Олександрівна

МЕДІАКРИМІНОЛОГІЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ 543

Цитряк Віктор Ярославович

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕТЕРМІНАНТ КОРУПЦІЙНОГО ПІДКУПУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 545

<i>Альбещенко Олексій Станіславович</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ПВК «ВАГНЕР» У СИСТЕМІ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ: ВІД ВОЄННОЇ ІНСТРУМЕНТАЛІЗАЦІЇ ДО КОНТРОЛЮ НАД КРИТИЧНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ ТА РЕСУРСАМИ	548
<i>Вересюк Ольга Володимирівна</i> КОРУПЦІЙНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ АДВОКАТІВ: КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ЕТАПУ	550
<i>Дармонук Едуард Валерійович</i> ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ ІЗ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО КОНТРАБАНДИ	553
<i>Іоніди Костянтин Володимирович</i> ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	556
<i>Красіловський Вадим Олександрович</i> ЩОДО ПЕРЕДУМОВ І ПІДСТАВ НАБУТТЯ СТАТУСУ ПРЕДСТАВНИКА ПОТЕРПІЛОГО В СУЧАСНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	560
<i>Маркіна Анна Валеріївна</i> ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПІДОЗРЮВАНИХ У ВЧИНЕННІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	564
<i>Мишак Дмитро Едуардович</i> УЧАСТЬ ЗАХИСНИКА НА ЗАВЕРШАЛЬНИХ ЕТАПАХ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ	567
<i>Мельник Олександр Леонідович</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ СТРОКІВ ДІЇ ОБОВ'ЯЗКІВ ОСОБИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ	569
<i>Нечипорук Володимир Олександрович</i> ЩОДО ПРЕЦЕДЕНТНОЇ ПРИРОДИ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	572
<i>Понурко Тарас Андрійович</i> ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ	574
<i>Шугалевич Ігор Васильович</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ СУДОВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН	576
СЕКЦІЯ 11. КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ТА ПОЛІГРАФОЛОГІЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА	
<i>Аркуша Лариса Ігорівна</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	579
<i>Ващук Олеся Петрівна</i> ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ WIKIPEDIA ДЛЯ ПОШИРЕННЯ НАУКОВИХ ЗНАТЬ: ПЕРЕВАГИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	581
<i>Загородній Віктор Євстафійович</i> ДІЇ СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНОЇ ГРУПИ НА МІСЦІ ПОДІЇ В УМОВАХ ПУБЛІЧНОГО ТИСКУ	583
<i>Черемнова Антоніна Іванівна</i> ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС ВІЯВЛЕННЯ ОЗНАК ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ	588
<i>Басалюк Наталія Василівна</i> ЦИФРОВА АКТИВНІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У СИСТЕМІ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ ДОКАЗІВ (ЗА СТ. 436-2 КК УКРАЇНИ)	591

Белік Лариса Степанівна ВПЛИВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ОСОБИ НА ДОСТОВІРНІСТЬ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	595
Гресь Юлія Олегівна ТРАНСФОРМАЦІЯ СЛІДІВ У ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО КОРИСЛИВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ТРАДИЦІЙНА СЛІДОВА КАРТИНА ТА НОВІ ВИКЛИКИ ЕРИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	596
Загородній Ігор Вікторович КОНВЕРГЕНЦІЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ТЯЖКІ ЗЛОЧИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	599
Колодіна Анна Сергіївна МОЖЛИВОСТІ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ЦИФРОВИХ ДОКАЗІВ.....	602
Чернов Олександр Віталійович ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ СУДОВОЇ ЕНТОМОЛОГІЇ У КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ЧАСУ НАСТАННЯ СМЕРТІ.....	605
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТА ПОСЯГАННЯ ПІД ЧАС ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	608
Чумак Сергій Прокопійович, Фалінський Павло Миколайович МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ У ЦИФРОВІЗОВАНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	610
Федорчук Олександр Вікторович ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	614
Хижняк Євген Сергійович ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ФАКТОМ ВЧИНЕННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ.....	616
Стаурська Олександра Миколаївна ПОСТЦИФРОВА ТРАСОЛОГІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ У РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ НАУКИ.....	620
Винокуров Юрій Олегович МІСЦЕ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У СИСТЕМІ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....	623
Височанська Софія Олегівна, Чурілова Єлизавета Вадимівна РОЛЬ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ЗНИЖЕННІ РІВНЯ СМЕРТНОСТІ НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....	625
Гриневич Вікторія Юріївна ПОЛІГРАФ У СИСТЕМІ ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПЕРЕВІРКИ СЛІДЧИХ ВЕРСІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	628
Пишиненко Ірина Юріївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОСТКРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У СИСТЕМІ ПЕРЕВІРКИ ВЕРСІЙ ЩОДО ІНСЦЕНУВАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ.....	631
Волос Владислав Олександрович РОЛЬ ЦИФРОВОЇ КРИМІНАЛІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ.....	634

Гончарук Владислава Ігорівна СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕСЕНДЖЕРИ ЯК ЦИФРОВІ ОБ'ЄКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ЗЛОЧИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВЕРБУВАННЯМ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ОСІБ.....	636
Дрига Єлизавета Вадимівна КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ «ЧОРНОГО РИНКУ» ЗБРОЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	638
Єрофеева Ольга Сергійвна ПРИЧИНИ ЗЛОЧИННОГО ПОСЯГАННЯ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ СПАДКОВИМ МАЙНОМ.....	641
Загородній Андрій Ігорович ЦИФРОВА ПЛАТФОРМА ДЛЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ СЛІДЧОГО, ОПЕРАТИВНОГО ПРАЦІВНИКА ТА ЕКСПЕРТА.....	643
Згода Юлія Анатоліївна КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦІВ, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ КОРИСЛИВИХ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....	646
Кіліміченко Сергій Олегович ДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	648
Кіліміченко Христина Юрійвна ВИКОРИСТАННЯ ЕМОЦІЙНИХ ЧИННИКІВ І СІМЕЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПІД ЧАС ДОПИТУ ЖІНОК, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ДОПУСТИМИЙ ТАКТИЧНИЙ ПРИЙОМ ЧИ ЗАБОРОНЕНИЙ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....	651
Ляховецький Сергій Олександрович ДО ПОНЯТТЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА.....	654
Манжос Кирило Олегович ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВ.....	656
Мунтяну Юліан Іванович ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТИПОВИХ СЛІДЧИХ СИТУАЦІЙ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАХОПЛЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ.....	658
Паламарчук Олексій Олександрович ЗНАЧЕННЯ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГУРУПОВАВАННЯМИ.....	661
Радецький Сергій Віталійович ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	664
Стародубов Олександр Сергійович ТАКТИЧНА ОПЕРАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗОВОЇ ЗАВЕРШЕНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....	667
Черниш Юрій Петрович ДО ПОНЯТТЯ СУТНОСТІ СЛІДЧОЇ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....	670
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ.....	675

Ключові слова: покарання, Міжнародний кримінальний трибунал щодо колишньої Югославії, боротьба з безкарністю, відповідальність за міжнародні злочини, міжнародне кримінальне правосуддя, міжнародне кримінальне право.

Key words: punishment, International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, fight against impunity, responsibility for international crimes, international criminal justice, international criminal law.

Мусиченко Ольга Михайлівна

*Миколаївський навчально-науковий інститут права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права та інших кримінально-правових
дисциплін, доктор філософії з галузі знань 08 «Право», доцент*

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА САМОВІЛЬНЕ ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ ТА ДЕЗЕРТИРСТВО

Проблеми застосування кримінально-правових заходів до військовослужбовців є актуальним питанням на сьогодні, адже в умовах війни кримінальність військовослужбовців є більш негативним явищем, аніж інші види кримінальності, підриває обороноздатність держави, довіру до війська. Особливо небезпечними явищами є самовільне залишення військової частини або місця служби (далі – СЗЧ) та дезертирство, які передбачені ст. 407 та 408 Кримінального кодексу України (далі – КК України), що безпосередньо послаблює бойові підрозділи, створюючи прогалини в обороні, ставить під загрозу життя побратимів та успіх запланованих військових операцій. Тим не менш, кількість вказаних злочинів за офіційними статистичними даними зростають в рази за останні роки, що, звичайно, можна пояснити багатьма детермінантами. Однак, держава повинна адекватно і виважено застосовувати відповідні заходи кримінально-правового характеру у разі вчинення таких злочинів.

За останній період можна помітити певні «гойдалки» в кримінально-правовій політиці протидії СЗЧ та дезертирству. Так, спершу Верховною Радою України був прийнятий Закон України № 2839-IX від 13 грудня 2022 р., яким внесено зміни до ст. 69 та ст. 75 КК України, відповідно до яких було заборонено призначати більш м'яке покарання, ніж передбачено законом, заборонено звільняти від відбування покарання з випробуванням, у випадку засудження за кримінальні правопорушення, передбачені ст. 403, 405, 407, 408, 429 КК України, вчинені в умовах воєнного стану чи і бойовій обстановці. Але вже 20 серпня 2024 р. Законом України № 3902-IX законодавець вніс зміни до ст. 401 КК України, доповнивши її ч. 5 – заохочувальним заходом – спеціальним видом звільнення від кримінальної відповідальності. На сьогодні, парламент знову розглядає можливість скасування цих пільгових норм – у 2025 р. був зареєстрований законопроект

№ 13260 від 05.05.2025 «Проект Закону про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за скоєння кримінальних правопорушень, пов'язаних із самовільним залишенням в умовах воєнного стану військової частини або місця служби», яким запропоновано виключити ч. 5 ст. 401 – КК України. Даний законопроект був прийнятий за основу та 10 лютого 2026 року включений до Порядку денного 13-ї сесії ВРУ дев'ятого скликання. Станом на березень 2026 р. він перебуває на стадії підготовки до другого читання. Така хронологія законотворчої роботи демонструє різкий перехід від жорсткої каральної моделі до більш гнучкого підходу і навпаки – повернення до безальтернативного карального впливу. Вказаний законопроект фактично скасовує «лібералізацію», яку запровадили наприкінці 2024 р. Якщо закон ухвалить у нинішньому вигляді, за нові випадки СЗЧ в умовах воєнного стану загрожуватиме від 5 до 10 років позбавлення волі, за дезертирство – від 5 до 12 років позбавлення волі, і при цьому суд не зможе звільнити військовослужбовця з випробуванням, навіть якщо буде призначено нижню межу покарання. Для тих, хто вчинив СЗЧ до набрання законом чинності, законопроектом передбачено складний механізм звільнення від відповідальності через суд за умови повернення до служби на термін не менше 3 місяців.

Розглянемо чинні положення, які визначають передумови спеціального виду звільнення від кримінальної відповідальності за СЗЧ та дезертирство. Передумови застосування нового виду звільнення від кримінальної відповідальності визначено таким чином: вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 407, 408 КК України вперше; військовослужбовець звернувся із клопотанням до слідчого, прокурора, суду про намір повернутися до цієї або іншої військової частини або до місця служби для продовження проходження військової служби; наявність письмової згоди командира (начальника) військової частини (установи) на продовження проходження такою особою військової служби. Зважаючи на причини й умови СЗЧ та дезертирства, які визначили вчені у своїх кримінологічних дослідженнях [1; 2], мета такого заохочувального заходу – дати шанси тим, хто пішов на крок вчинення кримінальних правопорушень через психологічне виснаження або сімейні обставини, повернутися знову до служби без тавра злочинця.

Звернемо увагу на те, що серед науковців і практиків піднімалось питання про те, що дещо зайвим виглядає положення обов'язкової згоди командира на продовження військової служби як необхідна умова звільнення від кримінальної відповідальності. Дійсно, при застосуванні даного виду звільнення від кримінальної відповідальності командиру військової частини фактично надаються дискреційні повноваження, які дозволяють йому на власний розсуд, спираючись на суб'єктивні оцінки, вирішувати питання щодо можливості звільнення особи від кримінальної відповідальності. Конституційний Суд України визнає право органів публічної влади на обмежені дискреційні повноваження при ухваленні рішень, однак, водночас підкреслює, що «цей механізм повинен

забезпечувати, з одного боку, захист особи від свавільного втручання органів державної влади у її права і свободи, а з другого – наявність можливості у особи передбачати дії цих органів» [3]. У доповіді «Верховенство права», затвердженій Венеціанською комісією на 86-му пленарному засіданні (25-26 березня 2011 року, Венеція), також було підкреслено, що надання виконавчій владі необмежених дискреційних повноважень порушує принцип верховенства права. Закон має чітко окреслювати межі таких повноважень, а також регулювати порядок їх реалізації, аби забезпечити належний захист особи від будь-якого прояву свавілля (пункт 45 Доповіді) [4].

Зважаючи на те, що даний спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності за СЗЧ та дезертирство перебуває знову в стані можливого скасування, наведемо свої аргументи на користь того, що все ж законодавцям не слід робити поспішні висновки про неефективність даного заходу.

Не применшуючи суспільну небезпечність аналізованих злочинів і важливість встановлення посиленої кримінальної відповідальності за СЗЧ та дезертирство в умовах воєнного стану, є вагомі плюси встановлення і збереження в кримінальному законі спеціального виду звільнення від кримінальної відповідальності військовослужбовців. По-перше, це можливість збереження людського ресурсу з минулим бойовим досвідом, що на сьогодні є дуже необхідним для обороноздатності держави; по-друге, даний вид заохочення слід розглядати як стимул для повернення для тих військових, хто вчинив ці злочини через сімейні обставини, емоційне виснаження, тощо і бажає повернутися на службу без судимості; по-третє, це певна економія ресурсів і самої держави (час слідчих, суддів, кошти на утримання в пенітенціарних установах засуджених тощо); по-четверте, масове притягнення військовослужбовців до кримінальної відповідальності з реальним призначенням покарання може призвести до соціальної напруги в суспільстві, адже в цілому для суспільства усі військові мають статус героїв. Наведені аргументи швидше мають прагматичний характер для майбутнього нашої держави. Хоча найперший ризик і мінус розглядуваного заохочувального заходу – це можливість посилення відчуття безкарності серед військовослужбовців за СЗЧ і дезертирство, а відтак і послаблення їх дисципліни, що є надто небезпечним в сучасних умовах продовжуваної війни.

На наш погляд, заохочувальний захід, який наразі передбачений ч. 5 ст. 401 КК України, з кримінологічної точки зору, не відкидаючи принцип невідворотності кримінально-правових заходів, на сьогодні є тим інструментом, який має запобіжний потенціал щодо вчинення наступних кримінальних правопорушень, дає «карту довіри» військовослужбовцю і враховує соціально-психологічні особливості тих військовослужбовців, які вперше вчинили дані кримінальні правопорушення. Крім того, даний захід дещо знімає навантаження з пенітенціарної системи, а також дозволяє зберегти боєздатність підрозділів за рахунок збереження навчених людських ресурсів. Повернення до занадто жорсткої безальтернативної системи каральних примусових заходів не враховує детермі-

нанти вчинення кримінальних правопорушень військовослужбовцями і, на наш погляд, не зможе саме в такому вигляді бути вагомим важелем стримування вчинення військовослужбовцями кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Висоцький С. О. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика самовільного залишення військової частини або місця служби в умовах воєнного стану в Україні : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» ; Одеський державний університет внутрішніх справ. Одеса, 2025. 238 с. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/69ea2610-15d2-4f09-8cbb-6e2a52b20f7b/content>

2. Журавель В. В. Кримінологічна характеристика та запобігання самовільному залишенню військової служби або місця служби : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» ; Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Харків, 2025. 257 с. URL: https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/11/Журавель_дисертація-ФІНАЛ.pdf

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу сьомого частини дев'ятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (справа про припинення виплати допомоги при народженні дитини): Рішення Конституційного суду України від 08.06.2016 № 3-рп/2016. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v003p710-16>

4. Доповідь «Верховенство права», затверджена Венеціанською комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25-26 березня 2011 р.). URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/CDL_AD_2011_003_rev_2011_04_04.pdf

Ключові слова: самовільне залишення військової частини або місця служби, дезертирство, звільнення від кримінальної відповідальності, заохочувальні заходи.

Key words: unauthorised absence from a military unit or place of duty, desertion, exemption from criminal liability, incentives.